

Industrie holt emissiehandel uit

5 april 2012 | Het Financieele Dagblad | pagina 8

Edwin Woerdman en Stefan Weishaar

Te genereuze financiële steun voor energie-intensieve bedrijven om de kosten van het emissiebeleid te drukken legt een bom onder het emissiehandelssysteem. Overheden moeten de Europese Commissie ertoe brengen om de schade aan het systeem te beperken.

Bedrijven onder het handelssysteem, zoals elektriciteitsbedrijven en staalproducenten, moeten hun uitstoot verminderen. Als dat goedkoper is, kunnen ze reducties kopen van een ander bedrijf. Kosten berekenen ze door aan de consument, maar de emissiehandel beperkt de verhoging.

Ook voor elektriciteitsintensieve ondernemingen gaat de elektriciteitsrekening omhoog, denk aan de aluminiumindustrie of chemiebedrijven. Ook dat is de bedoeling van het klimaatbeleid: de uitstoot van schadelijke broeikasgassen moet immers een prijs krijgen. Grote energieslurpers worden zo geprikkeld om minder of schonere energie te gebruiken.

De betrokken industrie bepleitte compensatie, omdat ze afzetverlies vreest als gevolg van internationale concurrentie. De Richtlijn emissiehandel maakt compensatie voor een sector mogelijk als er zodanig afzetverlies dreigt dat productie alleen buiten Europa nog winstgevend is. De voorwaarden worden nu uitgewerkt in nieuwe Brusselse staatssteunregels.

Die voorgestelde regels zijn niet efficiënt. Bedrijven komen pas in de problemen als de emissieprijs hoog is, zeg € 20 of € 30 per ton CO₂. Maar ook bij de huidige lage prijs van ongeveer € 8 per ton mag er straks gecompenseerd worden. De verwachting was dat hooguit twee of drie sectoren hier aanspraak op zouden maken. De industrielobby heeft de deur helemaal opengedrukt; minstens tien sectoren hebben de Commissie er al van weten te overtuigen dat ze gecompenseerd moeten worden.

Door die perverse prikkel doet de energie-intensieve industrie minder aan schoon produceren. Daarom moeten sectoren buiten het systeem meer uitstoot reduceren om onze nationale klimaatdoelstelling te halen. Denk aan huishoudens en transport, waar reductie duur is. Dat maakt klimaatbeleid duurder dan gehoopt.

Een probleem is ook dat de meeste lidstaten, waaronder Nederland, geen geld hebben gereserveerd voor compensatie. Duitsland heeft dat wel gedaan. Zo ontstaat het probleem van concurrentieverstorende staatssteun.

Brussel had de compensatiemogelijkheid op deze manier nooit moeten toestaan. Compensatie zou pas mogelijk moeten zijn als er echt gevaar dreigt voor afzetverlies en productieverplaatsing. Dat is pas het geval bij een hoge emissieprijs en alleen voor die sectoren die uitzonderlijk hoge elektriciteitskosten hebben.

Edwin Woerdman en Stefan Weishaar zijn beiden universitair hoofddocent rechtseconomie aan de Rijksuniversiteit Groningen.